1923 jul. 4

ÁRA 80 KORONA

VILÁG

A Világ Magyarország megújhodását a demokráciától és a tokozott műveltségtől várja. Nem veszi hiába ajkára a haza nevét, de a hazát szolgálja minden betűje, gondolata, érzése. A Világ ereje a tiszta meggyőződés; megtörhetik, de meg nem hajlíthatják. A Világ tiszteli mások meggyőződését, de hinni tűzen az elvek mögé rejtőző kalandorságnak és üzelmek. A Világ eszméket, ideálokat, reformtörekvéseket szolgál, nem pártokat. Pajzsa a gyengéknek, védelmezője az elnyomottaknak; kardja a szebb, obb és tisztább magyar élet gondolatának.

S 4 ◆ 148-IK SZÁM

Pest

Hivatalosan Budapestnek hívják, mert közel ötven esztendeje, hogy Buda és Pest egyesüléséből Budapest lett. De a nép mégsem hívja méltóságos nevén Budapestnek, bizalmaskodón, csibész nyelven, a mindennap nyelvén Pest a neve, s mi, budapestiek, hiába igyekezünk párizsiak, londoniak, s legújabban newyorkiak lenni, — pestiek voltunk, vagyunk és leszünk.

Pest — fest: ez a régi nóta és jelszó, örök korkép és erkölcsrajz s Petőfi óta rajtunk maradt a szatíra is: „Mi boldog pestiek..."

Újpest is Pest, Ó-Buda is Pest, a Messinához hasonlatos rombadőlt Tabán is Pest, (ha nem az volna, már rég felépült volna). Az arisztokrata vár is Pest, a királyi palota is Pest, Budapest csak a térképen, a külföld tudatában van meg, nékünk ez az egész istenáldotta darabka föld csak Pest...

Röviden, bizalmaskodón, családiasan.

Pest!

*

Szeretik ráfogni, hogy nem magyar.

Romlott Budapest, bűnös Budapest, halljuk, olvassuk únos-untalan.

Szegény Pest! Mit akarnak tőle?

Hogy nem magyar?... Hát hol van a magyarság ereje, szíve, lelke, vérkeringése, ha nem Pesten? Nem Pest magyarsága magyarosította meg az egész latin és osztrák Magyarországot, nem Pest márciusi fiatalsága szabadította fel a magyar szellemet?... Nem Pest tükrözi-e vissza 1848-tól 1923-ig az ország minden indulatát, örömét, fájdalmát, tespedtségét, szenvedését?...

Vagy még helyesebben: nem az ország érzi-e meg Pest minden életmegnyilvánulását?

Pest erkölcsei az ország erkölcsei, az ország bűnei Pestnek is bűnei, és Pest erényei az ország erényei is.

Hiába akarnek válaszfalat emelni Pest és Magyarország között, — a kettő egy.

Együtt él és együtt bukik.

És minden *úgynevezett* nemzetköziségében is magyar, minden cselekedetében magyar, kultúrájában, tehetségében, romlottságában, bűneiben magyar!...

Vörösmarty, Arany, Petőfi, Jókai, ha mind máshonnan valók is, mégis pestiek, a két Kisfaludy, Kazinczy, Madách, ha hallatni akarja a hangját, Pestre jön, Kossuth pesti fiskális, a Tiszák, ha bihariak is, mégis pestiek, — és a ma féktelen, nyugtalan, romboló, építő, láthatatlan epilepsziával sújtott nemzedéke, a jó és a rossz, a felforgató és a renére vágyó, mind, mind pesti.

És magyar!

*

Hogy megváltozott, milyen más lett ez a Pest gyermekkorom óta...

Amikor még lóvasút járt s a Király uccába torkolló gesztenyefás fasoron keresztül omnibusz járt a Drótszigetig, ahol a Gruber kioszkjában a fiatal (ma már vén) Banda Marci muzsikált.

Együtt élt, együtt örült, búsult ez a kis, négyszázezer lakosságú város, — a Hatvani uccában a nyári fák alatt udvarával ott sétált Polónyi Géza, Ugron Gábor, nyakkendőjében a piros szegfűvel reggel és délben arra ment hivatalába a pepitanadrágos Podmaniczky báró, a mágnás kaszinó előtt és a Pannonia kapuja előtt lóversenynapjának kora délutánján egész kocsierdő, nemes lovú négyesfogatok sora várta a futtatókat, a konfliskocsis mélyen leemelte kalapját s a hanyagul odavetett egyforintosért büszkén vitte ki a nacsagos urat. Odakint, az ujságírók tribünjén, a hangosszavú, sánta Neszményi Artur, nevezetes parlamenti és sportujságíró, hatalmas látcsövével, panamaszalmakalapján széles ezüst és sárga szalagjával a mongolképű Szemere Miklós, aki egy-egy győzelme után odalépett valamelyik lap belső ujságírójához és átadva annak ötszáz koronát, hidegen mondta:

— Nyertem önnek ötszáz koronát...

Piros arcával, a játékszenvedély lázával szemében ott járt a hatalmas termetű Péchy Andor, a legnagyobb fogadó, akinek, mint a benfentesek mesélték, minden eshetőségre egymillió koronája van letéve — Angliában, hogy itt ne nyúlhasson hozzá...

Kalap nélkül, tömör szakállával, nagy gukkerével ott ült a tribünön a másik nagy fogadó, Üchtritz Zsigmond báró...

És utána kocsikorzó a Stefánia úton, porzik a föld, csattog a patkó... Ez itt Pálmay Ilka... Amott Csongory Mariska... Mint a kéj istennője robog át Lazarevicsel Carola Cecilia...

Most egy angolos vadászkocsi jön... A bakon vörösfrakkos inas, kürt zeng, az ülés-